

Szlovákia

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG
Államforma	Köztársaság
Főváros	Pozsony (Bratislava)
Terület	48 885 km ²
Népesség	5 463 046 fő
Nemzetiségi megoszlás	szlovák (85,8%), magyar (9,7%), roma (1,7%), cseh (0,8%), ruszin-ukrán (0,6%)
Vallási megoszlás	Római katolikus 68,9%, evangélikus 10,8%, görög katolikus 4,1%, református 2%, ortodox 0,9%, egyéb 0,3%, felekezeten kívüli 13%
Hivatalos nyelv	Szlovák
Klíma	mérsékelt, hűvös
Államfő	Ivan Gašparovič
Miniszterelnök	Robert Fico
Hivatalos pénznem (kód)	Euró (EUR)
Jelentősebb városok (lakosság ezer főben)	Bratislava (430), Košice (236), Prešov (93), Nitra (88), Žilina (86), Banská Bystrica (83), Trnava (72), Martin (61), Trenčín (58)

Forrás: CIA World Factbook

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Szlovákia főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	54,9	64,8	63,3
GDP változás (reál)	%	10,6	6,2	-4,7
Egy főre jutó GDP (PPS)	EUR/fő	16 900	18 100	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	1,9	3,9	0,9
Munkanélküliségi ráta	%	11,1	9,5	12,0
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-1,9	-2,3	-6,8
Államadósság (év végi)	GDP %-a	29,3	27,7	35,7
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-5,7	-6,6	-3,2

Forrás: Eurostat

A gazdasági válság következtében 2009-ben Szlovákiában 4,7%-kal csökkent a bruttó nemzeti össztermék. A csökkenést elsősorban az ipari termelés 15%-os visszaesése okozta. A visszaesés egy töretlen gazdasági felzárkózási folyamatnak vetett véget, melynek során 2002 és 2008 között az egy főre jutó GDP az EU-15 átlagának 47%-áról 65%-ára emelkedett.

A szlovák gazdaság már túljutott a válság mélypontján, és az Európai Bizottság 2010 tavaszán közzétett előrejelzése alapján a szlovák GDP 2010-ben 2,7%-kal, 2011-ben pedig már 3,6%-kal fog növekedni. A válságból való kilábalást elsősorban az export kereslet felfutása tette lehetővé, melynek köszönhetően a 2009. II. félévi export 13,3%-kal növekedett 2009. I. félévéhez képest.

2009-ben a szlovák nemzeti össztermék 63%-át a szolgáltató szektor, 34%-át az ipar állította elő, míg a mezőgazdaság közel 3%-kal járult hozzá a GDP-hez. A szlovák gazdaság leggyorsabban fejlődő szektora az elmúlt években az autógyártás volt, köszönhetően a Peugeot, a Volkswagen valamint a KIA beruházásainak. A gazdasági válság következtében azonban az ipari termelésen belül a közlekedési eszközgyártás esett vissza a legjelentősebb mértékben, 27%-kal 2009-ben. A visszaesés mértékét jelentős mértékben enyhítette a több EU tagállamban is bevezetett ún. „roncsprémium” támogatás. Szlovákiában 2009 év folyamán a program keretében összesen 55,3 M euró összegben nyújtott támogatást az állam természetes és jogi személyek részére, új autó vásárlása és a 10 évnél régebbi gépjárművek roncstelepre történő leadásához.

A 2009 évi költségvetésből a szlovák kormány 333 M eurót, nagyjából a GDP 0,5%-át fordította a gazdasági válság következményeinek enyhítésére. Ennek ellenére a munkanélküliségi ráta 2009. év végére meghaladta a 12%-ot és szakértői elemzések a munkanélküliek számának további növekedését prognosztizálják 2010-re.

A GDP arányos költségvetési hiány a kieső adóbevételek és a munkanélküli-ellátási kiadások megugrásának következtében 2009-ben 6,8%-ra emelkedett a 2008 évi 2,3%-ról. Az államadósság a 2009. évi 35,7%-os GDP arányos szintről az Európai Bizottság előrejelzése szerint 40,8%-ra emelkedik 2010-ben.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek

Szlovákia külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	-2 468	-838	-713	1 187
Export	M EUR	33 349	42 171	47 722	39 715
Import	M EUR	35 817	43 009	48 435	38 528
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	532	388	-473	-1 246
Export	M EUR	4 322	5 140	5 796	4 522
Import	M EUR	3 790	4 752	6 269	5 768

Forrás: Eurostat

2009-ben a szlovák termékexport közel 17%-kal, az import 21%-kal csökkent az előző évihez képest. Az export visszaesését elsősorban a személygépkocsik és egyéb közlekedési eszközök kivitelének közel 2 Mrd euró, a kőolaj- és kőolaj származékok 661 M euró, a vasból és acélból készített síghengerelt termékek 429 M euró, továbbá a gépjárműalkatrészek (karosszéria) 383,6 M euró értékű csökkenése okozta. Az import visszaesését a kőolaj- és kőolaj származékok 1,1 Mrd euró, a gépjárműalkatrészek 933 M euró, a személygépkocsik és egyéb közlekedési eszközök 659 M euró, továbbá a televízió- és rádióhullám elvén működő készülékek alkatrészeinek 578 M euró értékű csökkenése határozta meg.

Szlovákia külkereskedelmi partnereinek rangsora a válságot követően sem változott, továbbra is Németország a legjelentősebb partner 18%-os részesedéssel. Csehország 13%-kal, Franciaország 6,3%-kal, míg Magyarország, a 4. helyet elfoglalva, 5,8%-kal részesedett 2009-ben a szlovák külkereskedelmi forgalomból.

Szlovákia legfontosabb exportpartnerei: Németország (20%), Csehország (13%), Franciaország (7,8%), Lengyelország (7,2%), Magyarország (6,3%), Olaszország (6,1%), Ausztria (5,8%) és Egyesült Királyság (4,8%). Az importban a legnagyobb szállítók: Németország (16,8%), Csehország (12,3%), Oroszország (9%), Koreai Köztársaság (6,8%), Kína (5,8%), Magyarország (5,3%), Franciaország (4,7%), Olaszország (4,1%) és Lengyelország (4%). 2009-ben a legnagyobb partnerek közül Oroszország után a Magyarországra irányuló kivitel értéke növekedett a második legnagyobb mértékben (12,9%).

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Szlovákia közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	908*	952	n.a.
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	25 957*	26 803	n.a.
Tőkebefektetés más országba	M EUR	198*	156	n.a.
Tőkebefektetés állománya	M EUR	1216*	1 335	n.a.

Forrás: Szlovák Nemzeti Bank (NBS)

* az adat szlovák koronában szerepel az NBS honlapján; az átváltás - az euró 2009. január 1-i bevezetésekor érvényes - 30,1260 korona/euró árfolyamon történt.

2008-ban a legtöbb működő-tőke, Csehországból (54%) és Ciprusról (20%) érkezett. 2007-ben a befektetések 36%-a a pénzügyi közvetítói ágazatba, 26%-a az ingatlanszektorba, és további 26%-a az iparba érkezett. Területi bontásban szembevetve a pozsonyi régió előnye a befektetések 68%-ával, a trencsényi régió 23%-kal a második helyen áll, míg az összes többi régió együttesen a külföldi tőkebefektetések alig több mint 10%-ából részesült.

A 2008-ig befektetett működő-tőke állomány egy főre jutó értéke Szlovákiában 4 900 euró. A legnagyobb beruházók: Hollandia (20%), Ausztria (14%), Olaszország (13,5%), Németország (13%) és Magyarország (7,7%). 2007-ig a legtöbb beruházás az ipar (40%), az energetika (20%) és a pénzügyi közvetítói szolgáltatások (19%) területére érkezett. A pozsonyi régió a befektetett működő-tőke állomány tekintetében is toronymagasan vezet, 68%-os részesedéssel.

A szlovák tőke kivitel elsődleges célpontja 2008-ban Csehország (63%) és Ausztria (39%) volt. 2007-ben a tőkeexport 76%-a az ingatlanszektorba, 13%-a a pénzügyi szolgáltatások területére, 11%-a az iparba irányult. A tőke meghatározó része (93%) a pozsonyi régióból származott.

A tőkeexport állományát tekintve, 2008-ig a legtöbb működő-tőke Csehországba (43%), Ausztriába (15%) és Luxemburgba (12,6%) irányult. 2007-ig bezárólag a tőkebefektetések elsősorban az ingatlanszektorba (37%), a pénzügyi szolgáltatások területére (27%), valamint a kereskedelmi ágazatokba (10%) irányultak, és a tőkekihelyezések meghatározó hányada a pozsonyi régióból történt (79%).

II. MAGYARORSZÁG ÉS SZLOVÁKIA BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

2009-ben Szlovákiával is jelentősen visszaesett a külkereskedelmi termékgazdálkodás a megelőző évhez viszonyítva. Európában számolva az export közel 15%-kal, az import 11%-kal csökkent. A visszaesés mértéke mindazonáltal kisebb volt, mint amit a teljes magyar külkereskedelmi termékgazdálkodásban.

A magyar-szlovák külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	3 486,3	2 971,1	2 612,0	2 313,1	874,3	658,0
Élelmiszer, ital, dohány	305,3	296,2	181,5	216,3	123,7	80,0
Nyersanyagok	69,7	84,5	122,9	56,4	-53,1	28,1
Energiahordozók	263,1	103,4	556,8	469,9	-293,7	-366,5
Feldolgozott termékek	946,8	711,8	1 077,3	936,5	-130,5	-224,7
Gépek, gépi berendezések	1 901,5	1 775,2	673,5	634,1	1 227,9	1 141,1

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	85,2	88,6	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	97,0	119,1	10,0	9,3
Nyersanyagok	121,2	45,9	2,8	2,4
Energiahordozók	39,3	84,4	3,5	20,3
Feldolgozott termékek	75,2	86,9	24,0	40,5
Gépek, gépi berendezések	93,4	94,1	59,7	27,4

Forrás: KSH

2009-ben Szlovákiába irányult a teljes magyar termék export 5%-a, és onnan származott importunk 4,2%-a, ezzel Szlovákia 2009-ben, az előző évhez hasonlóan, továbbra is Magyarország 6. legfontosabb kereskedelmi partnere volt.

A Szlovákiába irányuló magyar kivitelben a legfontosabb exportcikkek közé a televíziók (26%), közúti járművek és ezek alkatrészei (6,4%), dízelmotorok (4,7%), és a vas- és acéltermékek (3%) tartoznak.

A Szlovákiából származó importban meghatározó termékcsoportok az elektromos energia (8,5%), síkhengerelt acéltermékek (4,5%), motorbenzin (4%), továbbá a közúti járművek és ezek alkatrészei (3,5%).

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Szlovákia közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	2,2	- 25,3	- 43,3
Szlovákia közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	14,7	36,7	21,4
Magyarország tőkebefektetése Szlovákiába	150,2	121,5	- 71,1
Magyarország tőkebefektetés-állománya Szlovákiában	2 536,9	2 796,2	2 366,4

Forrás: MNB

Szlovákia a magyar működő-tőke export elsődleges célpontja, a teljes magyar működő-tőke állomány 20%-a Szlovákiában található. A hazai tőke kivitel nagyságrendekkel magasabb a szlováknál. Nagyvállalataink regionális beruházásainak meghatározó jelentősége mellett a magyar kis- és középvállalkozások számára a szomszédos Szlovákia 2000 óta az elsődleges befektetési célpontot jelenti (a tőkekihelyezés az esetek döntő többségében áru- és szolgáltatás exporthoz kapcsolódik).

A Szlovák Nemzeti Bank 2008. évre vonatkozó adatai alapján Magyarország a legjelentősebb befektetők sorában, 2 Mrd eurót meghaladó működő-tőke állományával, az 5. helyen áll, részaránya 7,7%. A szlovák működő-tőke kivitel állományának ország rangsorában pedig Magyarország a 12. helyen áll.

A legnagyobb Magyarországon befektető szlovák cégek: Matador, Minerfin, Slovensky Investicny Holding, Holcim Slovensko, I.D.C. Holding, U.S.Steel Kosice,

J&T, Zapa Beton SK, Korlea Invest, First Data Slovakia, Sigmatech, Kerko, Chirana-Prema, Smurfit Kappa Obaly, Jozef Murgas Eelektronics, SHP Harmanec, Transtrade, SES, Insituform-Hulín, Váhostav, Steels.s Slovakia, First Data Slovakia.

A legjelentősebb magyar tőkerészesedéssel működő szlovákiai vállalatok: Slovnaft (MOL), Pöstyényi fürdők (Danubius), Trigránit, Samsung Electronics SK, Jasplastik SK (Jászplasztik), Eurobus Invest Slovakia (Inter Bus Invest), OTP Banka Slovensko (OTP), EGIS Slovakia, ABO MILL (ABO HOLDING, ABO MILL Malomipari Zrt), Mediterran Slovakia, Leier Baustoffe SK, Purátor Techno TIP, Continental Tobacco, Limex SK, Profesia (Lapcom Kft), Transelektro Slovensko, Diego.